Ontwerpen van de GIS Monitor

Sjoerd de Vries
Robert Müster

December 2022
Enschede

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 1

2. DE INTERVIEWS OP EEN RIJ 2

2.1 Inleiding 2

2.2 Wat zie je zelf als de rol van een GISser? 2

2.3 Wat zijn belangrijke taken? 4

2.4 Welke factoren beïnvloeden je werk? 6
2.4.1 Wat zijn vooral positieve factoren? 6
2.4.2 Wat zijn vooral negatieve factoren? 8

2.5 Wat zijn beoogde effecten? 9

3. DE GIS-WERKWIJZE VOLGENS DE DEELNEMERS 12

3.1 Inleiding 12

3.2 GIS personeelsadvertentie 12

3.3 GIS activiteitenkalender 14

3.4 GIS-werk invloedkaart 15

3.5 GIS-werk succeskaart 19

3.6 Vaststellen van de monitoractiviteiten 21

4. DISCUSSIE EN AANBEVELINGEN 22

1. INLEIDING

In 2022 is in 8K en TD een proeftuin gestart waarin is gekeken naar hoe **G**ebiedsteam medewerkers **I**n de **S**chool (GIS) kunnen werken om de verbinding tussen onderwijs en zorg te versterken. De proeftuin loopt van juli 2022 tot december 2024. Alle scholen (40) doen aan de proeftuin mee. Een onderdeel van de proeftuin is de GIS-monitor, aan deze monitor hebben 9 scholen meegedaan. Met deze monitor willen we met elkaar nagaan wat een goede GIS-werkwijze is.

Met deze monitor willen we:

(1) met elkaar nagaan wat een goede werkwijze is en
(2) als de werkwijze 'goed werkt' proberen deze structureel te maken.

In het monitoringplan is dit verder uitgewerkt.

De eerste stap in de monitor was het opstellen van een basismodel voor het monitoren van de GIS-proeftuin. Dit is in juli-september 2022 gebeurd. Dit model is gebruikt om in oktober en november in 2022 met een 9-tal betrokken scholen interviews uit te voeren. Hieraan werkten de directeuren en de 'GISsers' van de scholen mee. Het doel van de interviews was het 'persoonlijk' maken van het model. Het model wordt zo van de proeftuindeelnemers.

De vijf interviewvragen waren:

- Wat zien jullie als de rol van een GISser?
- Wat zien jullie als belangrijke taken van een GISser?
- Welke factoren beïnvloeden volgens jullie het werk van een GISser zowel positief als negatief?
- Welke belangrijke effecten verwacht je?

Deze vragen zijn een rondleiding 'door het model'. De antwoorden gebruiken we om het model aan te laten sluiten bij de kennis, ervaringen, en verwachtingen van de deelnemers.

Het waren interviews van 30 minuten. Tijdens het interview zijn de antwoorden samen met deelnemers in een powerpoint presentatie verwerkt. De deelnemers hebben allemaal de antwoorden na afloop gekregen en desgewenst aangepast en aangevuld. Daarnaast zijn de interviews opgenomen en indien nodig kunnen deze opnamen worden gebruikt voor verdere analyses.

De powerpoint is de basis voor dit verslag. In dit verslag beschrijven we hoe we het model hebben aangepast op basis van deze interviews. We hebben dit in november 2022 teruggekoppeld in online sessies met alle deelnemers. De vraag die we hierin willen beantwoorden is: wat gaan we monitoren en hoe kunnen we dat doen?

We hebben de analyse als volgt aangepast:

- Herformuleren van de antwoorden, dit vind je in hoofdstuk 2.
- Per vraag categoriseren van antwoorden, dit vind je in hoofdstuk 3.
- Model aangepast op basis van deze analyse, dit vind je in de conclusie van hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 beschrijven we de volgende stappen in deze monitor.

2. DE INTERVIEWS OP EEN RIJ

2.1 Inleiding

De eerste stap in de analyse van de interviews was het parafraseren van de antwoorden op basis van de gestelde vragen en het toekennen van labels. Bij de vraag naar de rol van een GISser hebben we bijvoorbeeld ‘rolkenmerken’ onderscheiden. We geven in dit hoofdstuk een overzicht van de gegeven antwoorden per school. Deelnemers aan de proeftuin kunnen hiermee ook zelf nagaan wat overeenkomsten en verschillen zijn tussen de scholen die aan de interviews hebben meegedaan.

2.2 Wat zie je zelf als de rol van een GISser?

In de onderstaande tabel zie je de her-geformuleerde antwoorden op de vraag: Wat zie je zelf als de rol van de GISser? We hebben het hier per school weergegeven.

CBS De Arke
Je bent een sparringpartner voor delen van zorgen.
Je bent persoonlijk aanwezig.
Je hebt kennis van zaken.
Je brengt de buitenwereld in de school.
Je bent herkenbaar.
Je bent vindbaar.
Je brengt kennis in de school.
Je bent een vraagbaak,
Je bedenkt plannen mee.
Je geeft aanwijzingen aan de school.
Je bent vast contactpersoon.
Je stimuleert samenwerken.
CBS De Winde
Je onderhoudt contacten tussen onderwijs en zorg.
Je informeert juffen en meesters.
Je verlaagt de drempel voor ouders om binnen te stappen.
Je pakt sneller problemen op.
Je biedt snel hulp.
Je zorgt ervoor dat ouders sneller met kleinere problemen binnen kunnen komen.
Je helpt doorverwijzingen voorkomen.
OBS ‘t Partoer
Je werkt normstellend.
Je biedt ondersteuning aan scholen.
Je werkt drempelverlagend voor ouders en leerkrachten.
Je bent een sparringpartner.
Je bent een meerwaarde voor zorg voor de jeugd.
OBS De Romte
Je zorgt voor drempelverlaging voor het gebiedsteam.
Je zorgt voor de toegankelijkheid van het gebiedsteam.
Je zorgt ervoor dat iedereen weer aan de bel trekt als er wat is.
Je bent in de school.

Je zorgt ervoor dat ouders het gebiedsteam weer opzoeken.
Je zorgt ervoor dat ouders het gebiedsteam weer vertrouwen.
Je zorgt ervoor dat de IBer weer de zorg daar kan laten waar het hoort.
Je bent een wegwijzer voor de IBer, leerkrachten en ouders.
Je bent een sparringpartner voor IBer, leerkrachten en ouders.
Je zorgt ervoor dat we vroegtijdig en preventief werken.
Je bouwt vertrouwen op.
Je bouwt relaties op met ouders en kinderen.
Je biedt hulp bij lichte en kleine opvoedvragen.
OSG Singelland
Je werkt preventief.
Je signaleert vroegtijdig.
Je adresseert problemen.
Je biedt laagdrempelig toegang tot zorg.
Je neemt de regie bij zorgvragen.
Je helpt leerlingen preventief.
Je bent er vroeg bij.
Je werkt samen met professionals om zorgwerkwijzen te bedenken.
Je werkt samen met professionals om zorgplannen voor leerlingen te maken.
Je bent in de lerarenkamer aanwezig in de school voor andere professionals.
Je neemt de gezinnen als uitgangspunt.
Je werkt samen vanuit de driehoek school, ouder, en kind.
OBS It Skriuwboerd
Je versterkt het schoolteam door met hen samen te werken.
Je biedt expertise.
Je verbindt zowel intern als extern.
OBS ’t Holdersnêst
Je werkt samen met ouders en school om oplossingen te vinden.
Je werkt vanuit een visie op samenwerking
CBS De Tarissing
Je biedt laagdrempelig ondersteuning aan kinderen, ouders en leerkrachten.
Je hebt regelmatige tijden.
Je werkt met en zonder afspraken.
Je werkt op school want dat is een veilige plek voor ouders en kinderen.
Je biedt toegang tot jeugdhulp.
Je voorkomt grotere problemen en interventies.
Je bent een onderdeel van de school en daarom minder spannend voor ouders en kinderen.
Je werkt preventief.
VMBO / MBO Aeres
Je werkt samen met Stipe leden.
Je coacht Stipe leden.
Je werkt proactief en denkt mee.
Je hebt korte lijnen met het gebiedsteam.
Je werkt preventief.
Je zorgt bij meervoudige problematieken voor een goed team.
Je geeft adviezen aan ouders.

Je werkt laagdrempelig.
Je neemt verantwoordelijkheid in het doorverwijzen.
Je herkent collectieve problemen en zoekt naar gezamenlijke werkwijzen.
Je leert en deelt je lessen in de school en daarbuiten.

2.3 Wat zijn belangrijke taken?

CBS De Arke
Contact onderhouden met docenten.
Wisselende tijdstippen aanwezig voor het mogelijk maken ervan.
Ouderavonden mee organiseren.
Zichzelf zichtbaar maken.
Laagdrempeligheid voor vragen.
Hulp versterken.
Tijdwinst boeken.
Adviseren van docenten.
Ervaringen tussen scholen delen.
Informele contacten en netwerken opbouwen.
Doorlopende lijnen rond kennis en inzichten over leerlingen opbouwen.
Continuïteit in aanwezigheid borgen.
CBS De Winde
Inloopspreekuur met en zonder afspraak.
Trainingen voor specifieke groepen kinderen bv weerbaarheid voor overgang naar vo.
Overleg met collega's: vragen beantwoorden, wensen inventariseren
Vrijdags zichtbaar in de personeelskamer.
Benaderbaar voor vragen.
Vroegtijdig gesprekken met gezinnen (zonder hulpverlening te noemen).
OBS 't Partoer
Zichtbaar zijn.
Aanwezig zijn.
Vindbaar voor medewerkers.
Sparringpartner: kennis delen, kennis op peil houden, en ondersteunen.
Contactpersoon zijn voor ouders-school-hulpverlening.
Trends ontdekken die relevant zijn bv in de gemeente rond schuld-hulpverlening.
Buitenwereld naar binnen brengen.
Mede-ontwikkelaar binnen het netwerk onderwijs & jeugd & welzijn.
OBS De Romte
Informatieavonden organiseren.
Gesprekspartner voor leerkrachten.
Contacten met ouders.
Aanhoren en signaleren wat er nodig is bij een bepaald gezin.
Ontzorgen van leerkrachten en IBers.
Elke school moet het zelf met de GISser kunnen inrichten.
Toegankelijk zijn voor leerkrachten en ouders
Spreekuur voor ouders.
OSG Singelland

Zichtbaar zijn.
Meedenker zowel bij leerkracht als in overlegsituaties.
Toegankelijk.
Eerste opvang voor kinderen verzorgen.
Vindbaar voor kinderen en ouders als er wat speelt (snel en preventief, zonder bv eerst de docent te vragen).
Plannen voor kinderen opstellen.
Doorverwijzing proberen te voorkomen.
Aansluiten bij gesprekken waar ouders toch bij zijn om zo ‘eenvoud en laagdrempeligheid’ te bereiken.
Aanwezig zijn bij bijeenkomsten en gesprekken ook bij ouderavonden van klas 1.
OBS It Skriuwboerd
Laagdrempelig zijn voor ouders (ook in combinatie docent en regisseur).
Korte lijnen en snel f2f praten voor school en ook ouders.
Persoonlijke contacten opbouwen.
Signaleren van vragen bij ouders en leerkrachten.
Organiseren van ondersteuning.
Belangrijke onderwerpen signaleren en delen en mogelijke werkwijzen ontwikkelen.
Concrete en tastbare adviezen en stappen met ouders organiseren (waarderen ouders erg).
Inloop uur voor ouders en leerkrachten (spontaan en op afspraak of via leerkracht).
Kennis delen met leerkrachten.
Opbouwen van samenwerking en ervoor zorgen dat iedereen de meerwaarde ervan inziet.
Kennis en contacten in de school brengen en toegankelijk maken
Opbouwen van directe lijnen.
Samenwerking met externen snel en goed regelen
Zelfde vragen bij elkaar brengen en waar mogelijk een collectief aanbod organiseren (een weerbaarheidstraining).
OBS ’t Holdersnêst
Als professional bij gesprekken zitten en lijnen voor vervolgstappen organiseren
Helpen van leerkrachten en ouders bij het invullen en regelen van formulieren.
Laagdrempelig ouders helpen bij incidenten (gedrag opvoeding).
Vragen verzamelen en collectief oplossingen aanbieden
Leerkrachten ondersteunen bij vragen
Expertise in de school brengen door middel van bv workshops.
Signaleren van vragen en thema’s die leven op school en in het dorp en daarop inspelen door het organiseren van bijeenkomsten.
School overstijgende bijeenkomsten organiseren en zo ook bij andere scholen begrip voor GIS kansen laten groeien.
GIS structuur goed opbouwen (vastigheden opbouwen), onder andere door aan te sluiten bij IB-overleg.
Het organiseren van driehoeksoverleg met JGZ, GIS en school om zo een bredere blik te krijgen.
Het opbouwen van relaties met de school en ouders.
Het opbouwen van vertrouwen want binnenkomen bij scholen duurt even.
CBS De Tarissing
Spreekuur in de school met structuur en houvast voor ouders.
Breed overleg met schoolarts en JGZ organiseren.

Casussen van docenten bespreken (anoniem als nodig) en meekijken en meedenken met situaties in de klas.
Met ouders praten.
Actuele problematieken goed op kunnen pakken (bv armoede).
Doorverwijzen ook buiten de JGZ.
Netwerker zijn richting hulpverlening.
VMBO / MBO Aeres
Meedenken in casuïstiek.
Adviezen aan STIPErs.
Aansluiten bij de intervisiegroep (twee-wekelijkse besprekingen van leerlingen).
Gesprekken op afspraken met leerlingen.
Actief contacten leggen met ouders.
Informeren van ouders over oplossingswegen.
Aansluiten bij het ZorgAdviesTeam: bespreken van zorgleerlingen met een groep interne (teamleiders, …) en externe deskundigen (schoolarts, …) hoe lossen we deze problematiek op?).
Problemen aan de voorkant oppakken escaleren voorkomen.
Leren van hoe de school het doet.
Snel lijnen kunnen leggen.
Steunen van STIPErs.
Bewaken van de voortgang van trajecten bij instanties.

2.4 Welke factoren beïnvloeden je werk?

2.4.1 Wat zijn vooral positieve factoren?

CBS De Arke
Zichtbaarheid GISser
Laagdrempelig
Bereikbaarheid voor ouders
Vaste structuren
Vaste ritmes
Passend bij de school / doelgroep
Maatwerk mag,
Inspirerend,
CBS De Winde
Toegankelijkheid,
Benaderbaarheid,
Fysieke zichtbaarheid,
Snelheid en vroegtijdigheid,
Vaste structuur (elke week vaste tijd),
Vaste persoon als GIS
Vertegenwoordiger van de school
Persoonlijker
Herkenbaar,
Vertrouwd,
Herkenbaarheid,

OBS ‘t Partoer
Tijd voor ondersteuning leerkrachten
Efficiëntie in organiseren van zorgvraagstukken
IB-er krijgt tijd voor onderwijsvraagstukken,
Structurele aanpak
GISser is op vast tijdstip aanwezig,
Meetbaarheid participatie leerkrachten,
Aanwezigheid,
Vindbaarheid,
Communicatie,
Zichtbaarheid (in de koffiekamer),
OBS De Romte
Vertrouwen bij ouders en leerkrachten,
Laagdrempeligheid,
Elkaar leren kennen,
Fysieke ontmoetingen,
OSG Singelland
Leren van bo en vo,
Onderling kijken wat goed werkt,
Tijd,
Uitnodigingen van school
Gewenning ouders,
Korte lijnen met school en met andere professionals (verpleegkundige en jongerenwerker),
OBS It Skriuwboerd
Cultuur van de school,
Inrichting school,
Positieve verhalen gaan rond,
Communicatie met ouders (sociale vaardigheden),
Gevoelde meerwaarde voor School (ib-ers coördinatoren) Ouders en professionals
Mate van samenwerking
OBS ’t Holdersnêst
Cultuur van de school
Kwaliteit van de GISser (vertrouwen en commitment),
Relaties tussen GISser en school
Continuïteit
CBS De Tarissing
School als veilige plek
Kinderen zijn er zonder ouders
GIS tijd
Toegankelijkheid van de GISser (in de school),
Kennis en contacten van de GISser,
Doorsturen van vragen naar goede instanties
Verbinden en lijntjes leggen tussen scholen
Gezamenlijke problemen ontdekken en oppakken
VMBO / MBO Aeres
Waardering GISsers in de school, tijd,

Aanwezigheid op school
Duidelijke inbedding van de rol van een GISser
Samen nadenken over de GIS rol
Rol GIS passend bij de aanpak binnen de school,
Kennis en contacten van de GISser,
Korte lijnen school-GISser-gebiedsteam,
Flexibiliteit van de GISser
Samenwerking met de verschillende gebiedsteams,
Afstemming met andere gebiedsteams
Elkaar goed kennen, vooral ook in de doorloop van een ‘casus’,
SMART werken

2.4.2 Wat zijn vooral negatieve factoren?

CBS De Arke
Complexiteit van de rol,
Gebrek aan tijd,
CBS De Winde
Versnipperd (veel verschillende personen, veel verschillende taken door de week)
Verschillende invullingen van de rol
Ervaring is nodig
Hoeveelheid GISsers
Doorverwijzingen en wachtlijsten problematiek
GISser wil zelf alles op lossen,
Kwetsbaar bij kleine teams
OBS ‘t Partoer
AVG,
Stroperigheid hulpverlening,
Wachtlijsten,
Financiering te kort te onduidelijk waar komt wat vandaan,
Prioritering van pilots (worden deze serieus genoeg genomen),
Gemeentefinanciën jeugdzorg + aanbestedingswerkwijze
Wisselingen in gebiedsteams
OBS De Romte
Sociale norm rond hulp bij ouders
Vertrouwen bij ouders rond gesprekken en inhoud ervan,
Fysieke ruimte voor gesprekken,
Leerkrachten willen het zelf oplossen
Gebiedsteams hebben slecht reputatie bij ouders
Leerkrachten vinden het lastig om ‘gebiedsteam met bijbehorende vragen’ bij ouders te benoemen
Historie van jeugdteam: gekoppeld aan jeugdzorg en problemen: is een hoge drempel geworden, negatieve verhalen in media over jeugdzorg,
OSG Singelland
Wisselingen van mensen werken negatief
Doorlooptijd casussen

Gemeentegrenzen,
Op vo komen ouders niet of minder op school
Sociale norm rond hulp bij kinderen
Cultuur op vo
OBS It Skriuwboerd
Sociale norm,
Cultuur in de regio (zelf doen, was niet buiten hangen, kleine dorpen, iedereen kent iedereen, incidenten worden als normaal geaccepteerd),
Perceptie van meerwaarde van school bij ouders en professionals
Beeldvorming (GISser is van het gebiedsteam dus van de gemeente),
Gebrek aan vertrouwen in de gemeente (overheid) vooral in kleine dorpen,
Oplossen van enkelvoudige vragen niet altijd direct te doen (bv weerbaarheidstrainingen),
OBS 't Holdersnêst
Formulieren en wachtlijsten bij gemeenten en instanties,
Ervaringen uit het verleden (bv goede ervaringen uit verleden met schoolmaatschappelijk werk en dat is nu vervangen door gebiedsteams, daardoor binnen de school zoekende naar nieuwe GIS rol, scholen werden verschillend bediend en daardoor verschillen ook de ervaringen),
CBS De Tarissing
Benaderbaarheid van de GISser buiten de GIStijd
VMBO / MBO Aeres
Wisselingen binnen gebiedsteam medewerkers, en van GISsers
Weigeren van toestemming van ouders voor vervolg gesprekken met leerlingen, (werkwijze: eerst spreken met ll vervolgens toestemming vragen van ouders (nodig voor ll die jonger zijn dan 16)
Negatieve perceptie van ouders van de rol van een gebiedsteam

2.5 Wat zijn beoogde effecten?

CBS De Arke
Vroegsignalering beter,
Sneller / minder afspraken bij huisarts,
Laagdrempeligheid bij ouders en collega's,
Hulp vlotter in gezinnen die het nodig hebben,
Collega's durven eerder stappen te zetten,
Preventief: kinderen al jong bereiken,
Kennis over gezinnen en jeugd beter bereikbaar maken,
Goede samenwerking gebiedsteam-school,
CBS De Winde
Minder complexe problemen,
Ouders maken problemen eerder vertrouwd bespreekbaar en behandelbaar,
Aanmeldlijsten kleiner,
Jeugdwet en onderwijs kloof kleiner (samenwerking beter),
OBS 't Partoer
Vroegsignalering,

School kan zich focussen op onderwijs,
Proactief acteren op problemen,
Financieel gewin bij de gemeente,
Voorkomen dat jeugd in complexe hulpverlening terechtkomt,
Voorkomen medicalisering,
Sneller de juiste gebiedsteammedewerker bij de kinderen vinden
OBS De Romte
Gelukkige kinderen in de klas,
Ouders en verzorgers weten bij situaties de weg naar de GISser te vinden,
Angst wegnemen bij ouders om vragen te stellen,
Vertrouwen in GIS en jeugdzorg,
ouders komen uit zichzelf met situaties bij de GISser,
OSG Singelland
Minder verwijzingen naar hulpverlening,
Kinderen voelen zich veiliger op school,
Welzijn van kinderen omhoog,
Minder thuiszitters,
Minder afstromers,
Minder escalaties,
Versterken van het netwerk rond leerkrachten en leerlingen,
OBS It Skriuwboerd
Samenwerking tussen ouders en leerkrachten en GISsers,
Eenvoudige vragen en problemen snel opgepakt
Voorkomen grotere problemen,
Tevredenheid bij ouders,
Collectief aanbod georganiseerd,
Laagdrempeligheid voor het oppakken van hulpvragen,
Goede product/functie-taakomschrijving
OBS ’t Holdersnêst
1 kind 1 plan (door samenwerking wordt een kind niet overspoeld door plannen),
Zorg en onderwijs weer samen aan de slag (bewust ervan zijn),
Symposium op het eind met de minister erbij,
Driehoek werkt aan oplossingswegen (ouder kind school inclusief de GISser en eventueel de JGZ),
Betrekken van de JGZ erbij),
Bekendheid en vertrouwdheid van de GISser
Laagdrempeligheid voor ouder kind en leerkracht,
Kostenbesparend: meer enkelvoudige vragen hebt die je met voorliggende activiteiten kunt oplossen (meer enkelvoudige vragen is dus gunstig en waarschijnlijk efficiënt omdat je er eerder erbij bent),
GIS methode is ingebed in school en regionale structuren
Preventief
Toegankelijk
GIS geïntegreerd in het schoolsysteem
GIS werkt voor iedereen (voor een ieder is het ‘vanzelfsprekend’ om binnen te stappen en te sparren of vraag te stellen).

Er is een mooie procesbeschrijving is van begin tot eind en een ieder weet wat hij/zij kan en mag verwachten/kan toevoegen.
GIS is een aanvulling is op het bestaande aanbod op/van de school is en heeft een verbindende rol richting gebiedsteam/voorliggend veld/ketenpartners.
Signalerende rol GIS: voor wat er speelt op een school/in een dorp/omgeving en legt dit terug bij gemeente om vervolgens hierin mee te denken/te onderzoeken in oplossingen/mogelijkheden etc.
CBS De Tarissing
Drempel verkleining voor hulpvragen en om bij een GISser aan te kloppen,
Laagdrempelig voor ouders en kinderen:
Bijstaan van ouders en kinderen: vinden van mensen die antwoorden op hulpvragen geven
Meerwaarde voor kinderen: kinderen die worstelen met ‘vragen’ hebben aandacht gekregen en zijn ’blij’ met de (deel) oplossingen,
Ouders en/of kinderen voelen zich gesteund, gehoord en gezien,
VMBO / MBO Aeres
Duidelijke en korte lijnen,
Kennis en kunde van internen versterken (bv mentoren),
Ontlasten van internen,
Welzijn en welbevinden van ll
Leerlingen minder lang in trajecten,
Versnelling van trajecten,
Gevoelde meerwaarde voor leerlingen (wordt gezien, wordt geholpen, stappen worden gezet, meer inzichten, meer hoop dat er wat gebeurt),
Leerlingen voelen zich gezien en gehoord,
Voorkomen dat kleinere problemen groter worden,
snelheid van handelen,
ingewikkelde zaken snel oppakken,
Positief beeld van gebiedsteam en gemeente bij ouders en leerlingen
Bekend met het werken van gebiedsteam

3. DE GIS-WERKWIJZE VOLGENS DE DEELNEMERS

3.1 Inleiding

De interviews vertellen ons wat volgens de deelnemers de GIS-werkwijze is. Hierbij gaat het om de volgende onderdelen.

- De rol van de GISser. Deze hebben we beschreven in de vorm van een personeelsadvertentie voor een GISser.
- De taken van de GISser. Deze hebben we beschreven als een activiteitenkalender.
- De factoren waar een GISser vooral rekening moet houden om effectief te zijn. Deze hebben we beschreven als een invloedkaart, een kaart die factoren beschrijft waarop een GISser kan proberen invloed op uit te oefenen om met zijn/haar taken succesvol te zijn.
- De effecten die de GISser wil bereiken. Deze hebben we beschreven als een effectkaart, de kaart die deelnemers kunnen gebruiken om te kijken of ze het goede doen

In dit hoofdstuk beschrijven we elk onderdeel.

3.2 GIS personeelsadvertentie

De eerste vraag was: Wat zie je zelf als de rol van de GIS? We hebben de antwoorden ‘gecategoriseerd’.

- Je werkt mee aan het opbouwen van passende structuren in de scholen.
- Je doet mee op school.
- Je organiseert ondersteuning voor leerkrachten en professionals.
- Je organiseert ondersteuning van kinderen.
- Je organiseert ondersteuning van ouders en andere opvoeders.
- Je organiseert leren en het delen van lessen.

Met de antwoorden kun je een personeelsadvertentie opstellen.

Je werkt mee aan het opbouwen van passende structuren in de scholen.
Je bent een vaste contactpersoon.
Je hebt korte lijnen met het gebiedsteam.
Je helpt doorverwijzingen voorkomen.
Je verbindt zowel intern als extern.
Je voorkomt grotere problemen en interventies.
Je werkt met en zonder afspraken.
Je neemt de gezinnen als uitgangspunt.
Je werkt normstellend.
Je werkt samen vanuit de driehoek school, ouder, en kind.
Je zorgt ervoor dat we vroegtijdig en preventief werken.
Je zorgt voor de toegankelijkheid van het gebiedsteam.
Je doet mee op school.
Je adresseert problemen.
Je bent een meerwaarde voor zorg voor de jeugd.
Je bent een onderdeel van de school en daarom minder spannend voor ouders en kinderen.
Je bent herkenbaar.
Je bent persoonlijk aanwezig in de school voor andere professionals.
Je biedt laagdrempelig toegang tot zorg aan kinderen, ouders en leerkrachten.

Je bouwt vertrouwensrelaties op met ouders en kinderen.
Je hebt regelmatige tijden.
Je werkt drempelverlagend voor ouders en leerkrachten.
Je werkt op school want dat is een veilige plek voor ouders en kinderen.
Je werkt samen met ouders en school om oplossingen te vinden.
Je organiseert ondersteuning voor leerkrachten en professionals.
Je bedenkt plannen mee.
Je bent een sparringpartner voor IBer, leerkrachten en ouders.
Je bent een wegwijzer voor de IBer, leerkrachten en ouders.
Je onderhoudt contacten tussen onderwijs en zorg.
Je neemt de regie bij zorgvragen.
Je signaleert vroegtijdig.
Je versterkt het schoolteam door met hen samen te werken.
Je werkt proactief en denkt mee.
Je werkt samen met professionals om zorgplannen voor leerlingen te maken.
Je werkt samen met professionals om zorgwerkwijzen te bedenken.
Je zorgt ervoor dat de IBer weer de zorg daar kan laten waar het hoort.
Je organiseert ondersteuning van kinderen.
Je helpt leerlingen preventief.
Je organiseert ondersteuning van ouders en andere opvoeders.
Je biedt snel hulp bij lichte en kleine opvoedvragen.
Je zorgt bij meervoudige problematieken voor een goed team.
Je zorgt ervoor dat iedereen weer aan de bel trekt als er wat is.
Je zorgt ervoor dat ouders het gebiedsteam weer opzoeken en vertrouwen.
Je zorgt ervoor dat ouders sneller met kleinere problemen binnen kunnen komen.
Je zorgt voor drempelverlaging voor het gebiedsteam.
Je organiseert leren en het delen van lessen.
Je brengt de buitenwereld in de school.
Je brengt kennis in de school.
Je geeft adviezen aan de school.
Je hebt kennis van zaken.
Je herkent collectieve problemen en zoekt naar gezamenlijke werkwijzen.
Je informeert, leert en deelt je lessen in de school en daarbuiten.
Je stimuleert samenwerken.

Deze ‘personeelsadvertentie’ geeft een beeld van kwaliteiten die van een GISser worden verwacht. Op basis hiervan kan een school bijvoorbeeld nagaan welke kwaliteiten zij met name van een GISser verwacht.

3.3 GIS activiteitenkalender

De tweede vraag is: Wat zie je als belangrijke taken van een GIS? In feite is dit een concretisering van de rol van een GIS. We hebben een activiteiten kalender voor een ‘ideale’ GIS opgesteld. De volgende activiteiten komen daar dan op te staan:

- Structuren op de scholen helpen bouwen.
- Meedoen op school.
- Ondersteuning leerkrachten en andere schoolprofessionals organiseren
- Ondersteuning aan kinderen organiseren
- Ondersteuning aan ouders en andere opvoeders organiseren
- Organiseren van leren en delen

Hieronder vind je de gegeven antwoorden.

Structuren op de scholen helpen bouwen
GIS structuur goed opbouwen (vastigheden opbouwen), onder andere door aan te sluiten bij IB-overleg.
Elke school moet het zelf met de GISser kunnen inrichten.
Buitenwereld naar binnen brengen.
Aansluiten bij het ZorgAdviesTeam: bespreken van zorgleerlingen met een groep interne en externe deskundigen; hoe lossen we deze problematiek op?).
Breed overleg met schoolarts en JGZ organiseren.
Netwerker zijn richting hulpverlening.
Opbouwen van directe lijnen.
Organiseren van ondersteuning.
Mede-ontwikkelaar binnen het netwerk onderwijs & jeugd & welzijn.
Aansluiten bij de intervisiegroep (twee-wekelijkse besprekingen van leerlingen).
Het organiseren van driehoeksoverleg met JGZ, GIS en school om zo een bredere blik te krijgen.
Opbouwen van samenwerking en ervoor zorgen dat iedereen de meerwaarde ervan inziet.
Meedoen op school.
Benaderbaar voor vragen.
Inloop uur voor ouders en leerkrachten (spontaan en op afspraak of via leerkracht).
Aanwezig zijn bij bijeenkomsten en gesprekken ook bij ouderavonden van klas 1.
Informatieavonden organiseren.
Ouderavonden mee organiseren.
Helpen van leerkrachten en ouders bij het invullen en regelen van formulieren.
Het opbouwen van persoonlijke relaties met de school en ouders.
Het opbouwen van vertrouwen duurt lang, want binnenkomen bij scholen duurt even.
Continuïteit in aanwezigheid borgen.
Ondersteuning leerkrachten en andere schoolprofessionals organiseren
Adviseren van docenten.
Adviezen aan STIPErs (Binnen AERES een groep jonge studenten, welke nog een maatschappelijk pedagogische studie volgen).
Meedenker zowel bij leerkracht, in overlegsituaties, bij casuïstiek.
Casussen van docenten bespreken (anoniem als nodig) en meekijken en meedenken met situaties in de klas.
Contact onderhouden met docenten.

Leerkrachten ondersteunen bij vragen.
Vindbaar bijvoorbeeld vrijdags in de personeelskamer. Overleg met collega's: vragen beantwoorden, wensen inventariseren.
Ondersteuning kinderen organiseren
Eerste opvang voor kinderen verzorgen.
Als professional bij gesprekken zitten en lijnen voor vervolgstappen organiseren.
Doorverwijzen ook buiten de JGZ.
Doorlopende lijnen rond kennis en inzichten over leerlingen opbouwen. Doorverwijzing proberen te voorkomen.
Bewaken van de voortgang van trajecten bij instanties.
Contactpersoon zijn voor ouders-school-hulpverlening.
Ontzorgen van leerkrachten en IBers.
Ondersteuning ouders organiseren
Laagdrempelig ouders helpen bij vragen maar ook bij incidenten (gedrag opvoeding). Informele contacten en netwerken opbouwen.
Korte lijnen en snel op school even 'fysiek' kunnen overleggen.
Informeren van ouders over oplossingswegen.
Vindbaar voor kinderen en ouders als er wat speelt (snel en preventief, zonder bv eerst de docent te vragen of zonder hulpverlening te noemen).
Aanhoren en signaleren wat er nodig is bij een bepaald gezin.
Concrete en tastbare adviezen en stappen met ouders organiseren (waarderen ouders erg).
Actief contacten leggen met ouders.
Aansluiten bij gesprekken waar ouders toch bij zijn om zo 'eenvoud en laagdrempeligheid' te bereiken.
Problemen aan de voorkant oppakken escaleren voorkomen. Plannen voor kinderen opstellen.
Leren en delen
Leren van hoe de school het doet.
Sparringpartner: kennis delen, kennis op peil houden, en ondersteunen.
Kennis en contacten in de school brengen en toegankelijk maken.
Expertise in de school brengen door middel van bv workshops.
Belangrijke onderwerpen signaleren en delen en mogelijke werkwijzen ontwikkelen.
Signaleren van vragen en thema's die leven op school en in het dorp (armoede) en daarop inspelen door het organiseren van bijeenkomsten, bijvoorbeeld weerbaarheidstrainingen.
Ervaringen tussen scholen delen, bijvoorbeeld door school overstijgende bijeenkomsten
Zo ook bij andere scholen begrip voor GIS kansen laten groeien.

Een school kan samen met de GISser en andere belanghebbenden een keus maken voor activiteiten. Ook kan een basis set aan activiteiten worden opgesteld waar ieder GISser zich aan moet houden.

3.4 GIS-werk invloedkaart

We hebben gevraagd: Welke factoren beïnvloeden naar verwachting het werk van de gebiedsteam medewerker vooral? Het ging hierbij om positieve en negatieve factoren. Deze zijn relevant, want een GISser kan hier in overleg met andere betrokkenen rekening mee houden of te proberen deze te beïnvloeden. Ook helpen ze ons om te begrijpen waarom het in een situatie beter en minder goed gaat. Hiervan hebben we een invloedkaart gemaakt.

Voor het categoriseren van de positieve factoren hebben we de volgende indeling gemaakt:

- Kwaliteiten van de school: Mate waarin en wijze waarop er wordt geleerd, cultuur van de school, mate waarin de school een veilige plek is, inrichting van de zorgstructuren, en kwaliteit van verbindingen.
- Kwaliteiten van de GISser: Kwaliteit van de communicatie en waardering van de GISser.
- Kwaliteit van de zorgregie: efficiëntie, effectiviteit, en kwaliteit van samenwerking.

Hieronder zie je de positieve invloedkaart.

Kwaliteiten van de school
Mate waarin en wijze waarop er wordt geleerd. Leren tussen basis en voortgezet onderwijs, Kennis en contacten van de GISser, Kwaliteit van samenwerking
Cultuur van de school. Passend bij de school / doelgroep, samen nadenken over de GIS rol, Duidelijke inbedding van de rol van een GISser,
Mate waarin de school een veilige plek is. School als veilige plek, Uitnodigingen aan ouders en leerlingen komen van ‘school’, Inrichting school, Kinderen zijn op school zonder ouders
Inrichting van de zorgstructuren. Vaste ritmes en structuren, vaste persoon als GIS, Continuïteit in aanwezigheid, GISser is op vast tijdstip aanwezig, Laagdrempeligheid, Toegankelijkheid van de GISser (in de school)
Kwaliteit van de verbindingen. Vertegenwoordiger van de school, Verbinden en lijntjes leggen tussen scholen, Positieve verhalen gaan rond, Fysieke aanwezigheid op school, Fysieke ontmoetingen, Fysieke zichtbaarheid, Flexibiliteit van de GISser, Bereikbaarheid voor ouders, leerlingen, en leerkrachten
Kwaliteiten van de GISser
Kwaliteit van de communicatie. Communicatie met ouders (communicatieve vaardigheden), Relaties tussen GISser en school (sociale vaardigheden)
Waardering. Vertrouwen (bij ouders kinderen en leerkrachten), Zichtbaarheid (in de koffiekamer), Vindbaarheid, Persoonlijker, inspirerend,

Herkenbaarheid, Gewenning ouders, Gevoelde meerwaarde voor School (ib-ers coördinatoren) Gevoelde meerwaarde bij ouders en kinderen
Kwaliteit van de 'zorgregie'
Efficiëntie. In organiseren van zorgvraagstukken, elkaar goed kennen, vooral ook in de doorloop van een 'casus', GIS-tijd – de tijd die een GISser heeft, SMART werken
Effectiviteit. Doorsturen van vragen naar goede instanties, Gezamenlijke problemen ontdekken en oppakken, maatwerk mag, Onderling kijken wat goed werkt. Snelheid en vroegtijdigheid van casussen
Kwaliteit van samenwerking. Samenwerking met de verschillende gebiedsteams, afstemming met andere gebiedsteams, korte lijnen met school en met andere professionals (gebiedsteam, verpleegkundige en jongerenwerker),

Bij het categoriseren van de negatieve factoren hebben we de volgende indeling gekozen:

- Cultuur: Cultuur in de regio en cultuur in de school.
- School: Fysieke ruimte en omvang van de school
- Zorg: Wet- en regelgeving, financiering, structuren, reputatie zorg, en reputatie overheid.
- GIS risico's: Rol van de GIS, commitment, en vertrouwen.

Hieronder zie je de negatieve invloedkaart.

Cultuur
Cultuur in de regio. Sociale norm rond hulp. Zelf doen, was niet buiten hangen, kleine dorpen, iedereen kent iedereen, incidenten worden als normaal geaccepteerd, Weigeren van toestemming van ouders voor vervolggesprekken met leerlingen, (werkwijze: binnen het voortgezet onderwijs is eerst spreken met leerlingen en vervolgens toestemming vragen van ouders (nodig voor leerlingen die jonger zijn dan 16)
Cultuur op school. Op vo komen ouders niet of minder op school
School
Fysieke ruimte voor gesprekken,
Omvang van de school. Kwetsbaarheid bij kleine teams
Zorg
Wet- en regelgeving.

Privacy. AVG,
Financiering. Financiering te kort te onduidelijk, Gemeentefinanciën jeugdzorg + aanbestedingswerkwijze
Structuren. Doorverwijzingen en wachtlijsten problematiek Doorlooptijd casussen, Stroperigheid hulpverlening, Gemeentegrenzen, Formulieren en wachtlijsten bij gemeenten en instanties, Wisselingen binnen gebiedsteam medewerkers, en van GISsers
Reputatie zorg. Ervaringen uit het verleden (bv goede ervaringen uit verleden met schoolmaatschappelijk werk en dat is nu vervangen door gebiedsteams, daardoor binnen de school zoekende naar nieuwe GIS rol, scholen werden verschillend bediend en daardoor verschillen ook de ervaringen), Gebiedsteams hebben een slechte reputatie bij ouders, Leerkrachten vinden het lastig om 'gebiedsteam met bijbehorende vragen' bij ouders te benoemen, Beeldvorming (GISser is van het gebiedsteam dus van de gemeente), Historie van jeugdteam: gekoppeld aan jeugdzorg en problemen: is een hoge drempel geworden, negatieve verhalen in media over jeugdzorg, Negatieve perceptie van ouders van de rol van een gebiedsteam
Reputatie overheid. Gebrek aan vertrouwen in de gemeente (overheid) vooral in kleine dorpen,
GIS Risico's
Rol van GIS. Benaderbaarheid van de GISser buiten de GIStijd, Complexiteit van de rol, Ervaring is nodig, Gebrek aan tijd, Verschillende invullingen van de rol, Hoeveelheid GISsers, Versnipperd (veel verschillende personen, veel verschillende taken door de week), Oplossen van enkelvoudige vragen niet altijd direct te doen (bv weerbaarheidstrainingen),
Commitment. Leerkrachten willen het zelf oplossen GISser wil zelf alles op lossen, Prioritering van pilots (worden deze serieus genoeg genomen door de deelnemers),
Vertrouwen. Vertrouwen bij ouders rond gesprekken en inhoud ervan, Perceptie van meerwaarde van school bij ouders en professionals

Veel van deze factoren zijn beïnvloedbaar. Door hier aan te werken, kan de effectiviteit van de GIS-werkwijze worden vergroot. Vaak betekent dit nauwe samenwerking met stakeholders in

de regio. Zo kan bijvoorbeeld aan de reputatie van jeugdzorg worden gewerkt, samenwerking tussen partners is hierbij van belang.

3.5 GIS-werk succeskaart

We hebben gevraagd: Wat zijn belangrijke effecten die je verwacht? Hiervan hebben we een succeskaart gemaakt. We hebben de volgende effecten benoemd:

- Kwaliteit van de werkwijze: Duidelijkheid van de werkwijze, Kwaliteiten van de school, laagdrempeligheid, en imago van de jeugdzorg.
- Efficiëntie: Kostenbesparing en complexiteit vermindering van casussen.
- Effectiviteit: Gelukkige kinderen, gesterkte ouders, en kwaliteit van handelen.
- Nieuwe inzichten: Leren en delen

Kwaliteit werkwijze
Duidelijkheid werkwijze: Er is een mooie procesbeschrijving is van begin tot eind en iedereen weet wat hij/zij kan en mag verwachten/kan toevoegen, Goede product/functie-taakomschrijving, 1 kind 1 plan (door samenwerking wordt een kind niet overspoeld door plannen), Driehoek werkt aan oplossingswegen (ouder kind school inclusief de GISser en eventueel de JGZ),
Kwaliteiten van de school: Duidelijke en korte lijnen, Goede samenwerking gebiedsteam-school, Ingewikkelde zaken snel oppakken GZ erbij betrokken, Jeugdwet en onderwijs kloof kleiner (samenwerking beter), GIS is een aanvulling is op het bestaande aanbod op/van de school is en heeft een verbindende rol richting gebiedsteam/voorliggend veld/ketenpartners, GIS werkt voor iedereen (voor een ieder is het 'vanzelfsprekend' om binnen te stappen en te sparren of vraag te stellen), Ontlasten van internen, GIS geïntegreerd in het schoolsysteem en regionale structuren, Zorg en onderwijs weer samen aan de slag (bewust ervan zijn),
Laagdrempeligheid: Laagdrempelig voor ouders en kinderen, Laagdrempeligheid bij ouders en collega's, Laagdrempeligheid voor het oppakken van hulpvragen,
Imago jeugdzorg: Positief beeld van gebiedsteam en gemeente bij ouders en leerlingen, Bekendheid met het werken van gebiedsteam, Bekendheid en vertrouwdheid van de GISser, Vertrouwen in GIS en jeugdzorg
Efficiëntie
Kostenbesparend: meer enkelvoudige vragen kun je met voorliggende activiteiten oplossen (meer enkelvoudige vragen zijn dus gunstig en waarschijnlijk efficiënt omdat je er eerder erbij bent), Financieel gewin bij de gemeente

Complexiteit casussen verminderen: Minder afstromers, Minder escalaties, Minder thuiszitters, Minder verwijzingen naar hulpverlening, Eenvoudige vragen en problemen snel opgepakt, Aanmeldlijsten kleiner, Leerlingen minder lang in trajecten, Versnelling van trajecten,
Effectiviteit
Gelukkige kinderen, Gevoelde meerwaarde voor leerlingen (wordt gezien, wordt geholpen, stappen worden gezet, meer inzichten, meer hoop dat er wat gebeurt), Kinderen voelen zich veiliger op school, Welzijn en welbevinden van leerlingen, Leerlingen voelen zich gezien en gehoord, kinderen die worstelen met 'vragen' hebben aandacht gekregen en zijn 'blij' met de (deel) oplossingen,
Gesterkte ouders: Ouders en verzorgers weten bij situaties de weg naar de GISser te vinden, Ouders en/of kinderen voelen zich gesteund, gehoord en gezien, Ouders komen uit zichzelf met situaties bij de GISser, Ouders maken problemen eerder vertrouwd bespreekbaar en behandelbaar, Tevredenheid bij ouders, vinden van mensen die antwoorden op hulpvragen geven, Hulp vlotter in gezinnen die het nodig hebben, Angst wegnemen bij ouders om vragen te stellen,
Kwaliteit van handelen: Sneller/minder afspraken bij huisarts, Sneller de juiste gebiedsteammedewerker bij de kinderen vinden, preventief, kinderen al jong bereiken, Proactief acteren op problemen, Vroegsignalering beter, Collega's durven eerder stappen te zetten, Samenwerking tussen ouders en leerkrachten en GISsers, School kan zich focussen op onderwijs,
Nieuwe inzichten
Leren: Signalerende rol GIS: voor wat er speelt op een school/in een dorp/omgeving en legt dit terug bij gemeente om vervolgens hierin mee te denken/te onderzoeken in oplossingen/mogelijkheden etc. Versterken van het netwerk rond leerkrachten en leerlingen, Voorkomen dat jeugd in complexe hulpverlening terechtkomt, Voorkomen medicalisering
Delen: Collectief aanbod georganiseerd Kennis en kunde van internen versterken (bv mentoren), Kennis over gezinnen en jeugd beter bereikbaar maken,

3.6 Vaststellen van de monitoractiviteiten

Vervolgens hebben we de monitor verder ingevuld. Hiervoor hebben we twee stappen gezet. Aan alle deelnemers hebben we gevraagd de genoemde taken, invloedsfactoren en effecten op belangrijkheid te ordenen. We hebben gebruik gemaakt van het GIS-dashboard dat hiervoor specifiek is ontwikkeld. Met dit dasboard hebben alle deelnemers verder toegang tot de monitordata die we in deze monitor verzamelen en ze konden monitorvragen ermee beantwoorden die ze zelf relevant vinden. Vervolgens hebben we in een workshop met de deelnemers vastgesteld hoe we samen de data kunnen krijgen voor de gekozen taken, invloedfactoren en effecten. Op deze manier kunnen we vergaand gebruik maken van beschikbare data en vergroten we de betrokkenheid van deelnemers in het verkrijgen van relevante data.

Op basis hiervan hebben we de volgende keuzes in de monitor gemaakt. Deze keuzes worden in onderstaand model weergegeven.

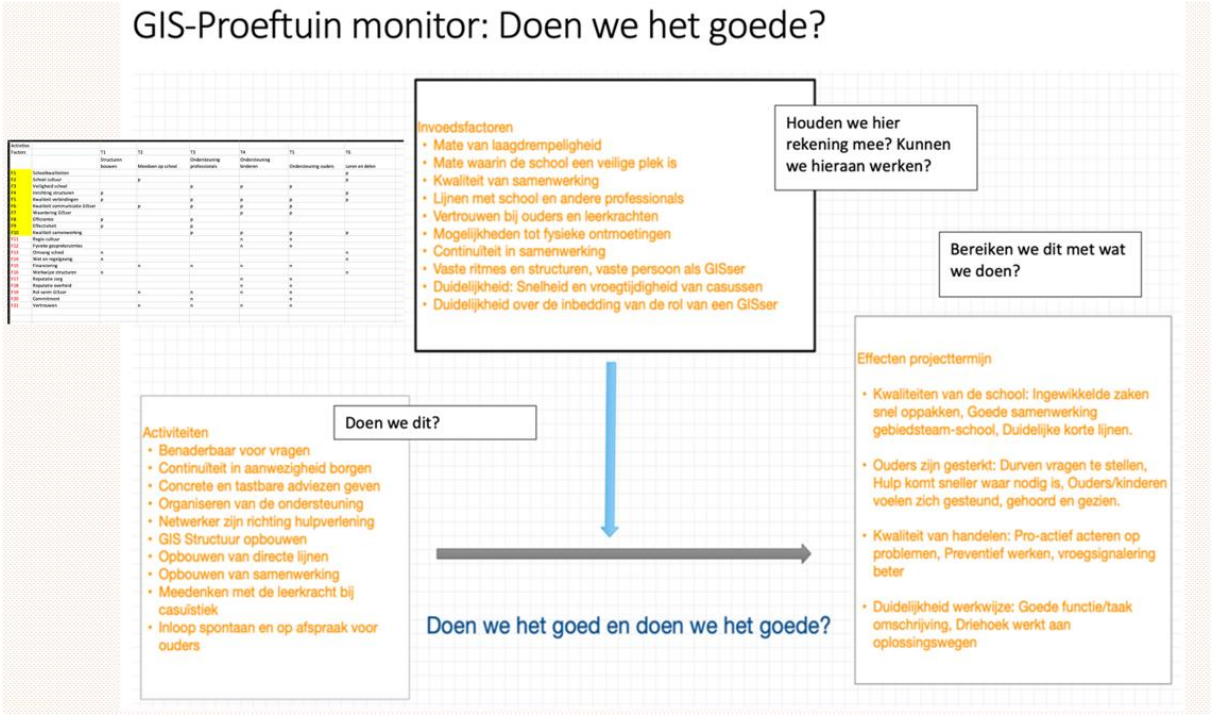

De centrale vraag is: Doen we het goede? Concreet is dat we willen weten welke activiteiten worden uitgevoerd, in welke mate we rekening (kunnen) houden met de invloedfactoren, en in welke mate we de beoogde effecten bereiken.

4. DISCUSSIE EN AANBEVELINGEN

Deze monitoraanpak veronderstelt een grote betrokkenheid en bereidwilligheid van deelnemers om in de proeftuin te leren en geleerde lessen te vertalen naar de GIS-werkwijze. Ook veronderstelt het een groot vertrouwen van deelnemers in de monitoraanpak.

Op basis van de ervaringen van de onderzoekers is deze betrokkenheid, bereidwilligheid en vertrouwen in voldoende mate aanwezig.

- Een eerste aanbeveling is wel om in toekomstige proeftuinen nog meer de nadruk te leggen op het belang om te leren, en lessen te vertalen naar aanpassingen.
- Een tweede aanbeveling is om realistisch te zijn over beoogde effecten. In zulke complexe proeftuinen waarin veel invloedfactoren een rol spelen, waarin veel verschillende organisaties samenwerken is bijvoorbeeld de tijdsduur van een proeftuin van belang. Geef een proeftuin tijd.

In 2023 en 2024 wordt de GIS-monitor verder toegepast.